

PHDR. ZDENĚK HORSKÝ, CSc. (1929–1988)

Vystudoval filosofii a hudební vědu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy, byl ale rovněž posluchačem astronomie a matematiky na fakultě Přírodovědecké. Prolnutí humanitních a exaktních oborů určilo celou jeho profesionální dráhu historika astronomie. Již jako student zaujal svými schopnostmi a znalostí historického pramenného materiálu, praxe na ondřejovské observatoři mu zase napomohla ve studiu astronomie. Z doby jeho působení v Historickém ústavu ČSAV, kde započal svou vědeckou dráhu, pochází jeho spoluautorství na dějinách astronomie *Poznávání vesmíru* a na syntéze *Dějiny exaktních věd v českých zemích do konce 19. století*. V šedesátých letech se podílel na formování oboru dějin přírodních věd, jehož se stal postupně domácí i mezinárodní autoritou. Po roce 1968 byl při nastupující normalizaci nucen své pracoviště opustit. Nové působiště a jistou ochranu našel v Astronomickém ústavu ČSAV, kde mu jako administrativnímu pracovníku byla tolerována i pokračující vědecká činnost. Jeho hlavním badatelským zájmem zůstávalo dílo M. Koperníka a astronomie 16. a 17. století, představovaná J. Keplerem, Tychonem Brahe i Tadeášem Hájkem z Hájku. Zároveň se věnoval i archeoastronomickým výzkumům nebo interpretoval kosmologickou symboliku Karlova mostu. Jeho vrcholným dílem, ve kterém se zabýval rozvojem věd na dvoře Rudolfa II., je monografie *Kepler v Praze* a také překlad Koperníkova hlavního díla *De revolutionibus* s komentáři. Studium historických vědeckých přístrojů zase reprezentuje monografie o *Pražském orloji* s novou datací jeho vzniku. Vynikl i jako popularizátor dějin vědy při organizování výstav, vystoupeních v rozhlasu a v televizi, při mnoha přednáškách na větších fórech i regionálních hvězdárnách – známé je jeho spoluautorství velké syntézy *Vesmír*. Astronomové jeho práci ocenili pojmenováním planety č. 3827 (Zdeněkhorský).

Zemřel předčasně s množstvím badatelských plánů a nedokončených rukopisů.

Po založení Československé společnosti pro dějiny věd a techniky při ČSAV v r. 1965 se stal předsedou redakční rady jejího věstníku (*Zprávy Československé společnosti pro dějiny věd a techniky při ČSAV*). Když byly nahrazeny roku 1968 čtvrtletníkem *Dějiny věd a techniky*, zůstal Z. Horský jejich spolupracovníkem.

Životopis a bibliografie in:

Z. HORSKÝ: *Koperník a české země. Soubor studií o renesanční kosmologii a nové vědě*. Červený Kostelec, Pavel Mervart, 2011.